

HUQUQ

YURIDIK GAZETA

Iyun

D.	6	13	20	27	
S.	7	14	21	28	
Ch.	1	8	15	22	29
P.	2	9	16	23	30
J.	3	10	17	24	
Sh.	4	11	18	25	
Y.	5	12	19	26	

2005

24

(391)

Gazeta 1997-yil 27-avgustdan chiqqan boshlagan.

WWW.HUQUQ.UZ. E-mail: Info@huquq.uz

RESPUBLIKA BOSH PROKURATURASIDA

EXHT ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВ

10 июн куни Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори Ражитжон Қодиров Тошкентдаги EXHT маркази раҳбари, элчи Мирослав Енчни қабул қилди.

Учрашувда 2005 йил 12-13 май кунлари Андижон вилоятида содир бўлган воқеалар билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Самимий ва дўстона руҳда ўтган мулоқот якунида Бош прокурор Р.Қодиров Бош прокуратуранинг Тошкентдаги EXHT маркази билан уни қизиқтирган барча масалалар бўйича ҳамкор-

лик қилишга тайёр эканлигини таъкидлади.

Учрашувда шунингдек, EXHTнинг Тошкентдаги маркази эксперти Пэр Нурмарк, Бош прокуратура томонидан прокуратура органларида тергов устидан назорат бошқармаси бошлиғи Эркин Йулдошев, Халқаро-ҳуқуқий бўлим бошлиғи ўринбосари Бақодир Абдувалиев, Ташқи ишлар вазирлигининг БМТ ва сиёсий ташкилотлар бошқармаси бўлим бошлиғи Элдор Шаҳобиддиновлар иштирок этишди.

Ўз мухбиримиз

АХБОРОТ

РОССИЯ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ТАШРИФИ

9 июн куни «Политика» фонди президенти Вячеслав Никонов бошчилигида Ўзбекистонга ташриф буюрган Россия делегацияси Республика Бош прокуратурасида бўлди.

Меҳмонларни Бош прокурорнинг биринчи ўринбосари Анвар Набиев қабул қилди. Учрашув Андижон воқеалари ва мазкур иш юзасидан олиб борилаётган тергов натижаларига қаратилди. Россиялик меҳмонларга шу кунга қадар олиб борилган тезкор-тергов тадбирлари ҳамда унинг натижалари ҳақида қисқача ахборот бериб ўтилган, ишга алоқадор схема плакатлар ва сурат лавҳалар намойиш қилинди.

– Тергов давомида аниқланган маълумотларга асосан Андижондаги содир этилган хуружга узоқ вақт тайёргарлик кўрилгани аниқ, – деб таъкидлади А.Набиев.

Делегация раҳбари В.Никонов Андижонга ташрифи, у ердаги аҳоли вакиллари билан бўлган суҳбати ҳақида гапириб, мазкур иш юзасидан бир неча саволлар билан мурожаат қилди. Делегациянинг бошқа аъзолари ҳам ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олишди.

Ўз мухбиримиз

MUNOSABAT

ВАТАНГА ОТИЛГАН ЎҚ ЁХУД ВИЖДОНГА МУРОЖААТ

Яқинда матбуотда Тошкент шаҳрида яшовчи пенсионер Анфим Хлизовнинг «Уйдирмалар тарқатишдан мақсад нима?» номли мақоласи чоп этилди. Мақола муаллифи таъкидлаганидек, айрим хорижий ахборот воситалари, интернет тармоғи орқали тарқатилган ноҳолис ва гаразли ахборотлар Андижонда аслида нима содир бўлгани ҳақида мутлақо нотўғри тасаввур ҳосил қилишга хизмат қилади. Бундай уйдирма ва миш-мишларга асосланган ахборотларга қарши ҳақ сўз билан кураш олиб бориш журналистларнинг энг асосий бурчидир. Шу маънода фожеали воқеа муносабати билан Андижонда бўлиб, вазиятни ўз кўзи билан кўриб қайтган жамоатчи мухбиримиз Ражаббой Рауловнинг ушбу мақоласи А.Хлизов билдирган муносабатларга ҳамоҳанг деб ўйлаймиз.

К утилмаганда рўй берган воқеа биров шов-шувларга сабаб бўлади. Андижон воқеалари ҳақида Бухорода эшитдим. Ўтган йили Ромитганда Неъмат Раззоқовнинг уйда бир гуруҳ террорчилар портлаган пайтида ҳам Бухорода хизмат сафарига эдим. Ушанда дарҳол воқеа жойини ўрганиб, террорчиларнинг гараз нияти оқибатида (ўз отаси қилмишидан) ҳалок бўлган 40 кунлик гўдак Марямбегимнинг парчаланиб сочилиб кетган бешиғи синижларини йиғиб суратга олган ва ёзган эдим. Ушбу сурат террорчиларнинг қимлигини исботлаб турувчи ҳужжат сифатида газеталар саҳифасида, китобда эълон қилинди... То хануз бевақт ҳалок бўлган Марямбегимнинг чинқирғи қулоғим остидан кетмаган ва унинг беғуно, маҳзун қиёфасини унутолмаган эдим. Марямбегим ўша манфур жасадлардан узоқроқда, улардан айри, уларга қасдма-қасд бус-бутун ётарди. Портлаш чоғида у бешиғи билан осмонга қуш мисоли учган ва яна қайтиб ерга тушмаслиги, қушга айланиб учиб кетиши ҳам мумкин эди-ку деган ўйга ҳам борганман. Чунки Марямбегим беғуноҳ гўдак эди-да. У ҳали турли туман манфаатлар, даъволар, хуллас, инсон зотининг барча кир, ёвуз қилмишларидан узоқда, покиза эди.

Мана, Марямбегим фожеаси унутилмай туриб, Андижонда бир гуруҳ заволяраст халқнинг, ватаннинг заволидан, қарғишидан қўрқмай хиёнат бошлашди.

Шу гаплар ростми? Рост бўлса ким улар? Мақсади нима? Хуллас, бир дунё саволини елкага юклаб, воқеалар тафсилотини ўз кўзим билан кўриш, ўрганиш учун тўғри Тошкентга, Тошкентдан Андижонга йўл олдим. Бунгача эса хорижий журналистлар Андижон воқеаларини қўрмай, англамай туриб, ўзларининг дастлабки хабарларини тарқатишга улгуршган эди...

Бугун, 21-асрда бутун дунё ахборот билан нафас олаёпти, бугун одамзот танасидаги муҳим аъзолардан бири ошқозон ўрнида ҳам қулқоқ ишлаётти десак хато бўлмас. Халқимизда «кўз кўриб, қулқоқ эшитмаган воқеа» деган ибора бор. Бу шунчаки гап эмас. Бир нарсанинг фахмига етиш, тўғри тушуниш учун, аввало, кўз билан кўриш керак, сўнг буни бошқа қулқоқларга етказиш мумкин. Ҳар қандай воқеани ўз кўзинг билан кўриш, эшитиш ва қабул қилиш ниятга боғлиқ бўлишини Андижонга етганимдаёқ теранроқ англай бошладим. Мен бора солиб расмий идоралар ёки жамоатчилик вакилларига учрамай ўз эрким, ихтиёримча шахарни кузатдим. Чўнтагимда қоғозу қалам ва жажжи фотоаппаратдан бўлак лаш-лушим йўқ эди. Шунинг учун ҳам бемалол, хотиржам юрдим, кўча, хибонларни кузатдим, чойхона, ошхоналарга кириб бир пас дам олдим, чой ичдим, оддий фуқаролар билан суҳбатлашдим.

(Давоми 3-бетда).

Моҳият

Фосиқ ҳамма
миллатда
нодондир, покиза-
лар орасида яна ҳам
нодонроқ... Қайси эл
билан ёр бўлсанг
ўзингни ўша хилда
тут, қандай бўлсанг
ўзингни ўшандай
кўргиз...

Алишер НАВОЙИ

Хурматли муштарийлар!

«Huquq» газетасига
2005 йилнинг 2-ярми
учун обуна давом
этомқда.

Индексумиз:

«Huquq» — 231

Обуна бўлишга шошилинг!

Саҳифаларимизда Тошкент вилояти прокуратураси органлари

лари, жамият ва давлат манфаатларини ҳимоя қилиш йўналишида 427 та текшириш ўтказилиб, натижасига кўра 4976 тадан зиёд прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилган.

Президентимиз Ислоҳ Қари-

болагасиз бутун ҳокимиятнинг обрўси ва кишиларимизнинг адолатга ишончи қай даражада бўлишигини белгилайди» деб таъкидлаган эди. Шу маънода, Тошкент вилоят прокуратураси органлари мустақиллигимизни

Қонун устуворлиги йўлида

Тошкент вилоят прокуратураси органлари ўз фаолиятини республика президенти фармонлари, Вазирлар Маҳкамаси қарорлари, Бош прокурорнинг буйруқ ва кўрсатмалари, ҳайъат қарорлари талаблари, шунингдек, вилоятдаги иқтисодий, сиёсий, ижтимоий аҳволдан ҳамда қонунчилик ва жиноятчилик таҳлилдан келиб чиқиб олиб бормоқдалар.

Мавжуд муаммоларга, ижтимоий ҳаётимиз ва халқ ҳўжалигидаги иллатларга мурасасиз бўлиш, ислохотлар ривожига муносиб ҳисса қўшиш, қонун олдида барча баробар деган ақидага амал қилиб яшаш бугунги прокуратура ходимининг асосий мақсади бўли келмоқда.

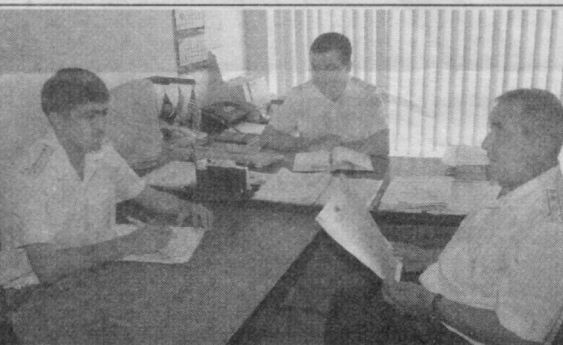
Жорий йилнинг 5 ойида вилоят прокуратураси томонидан фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинлик-

мов 2005 йил 28 январ кунги Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги матбузасида «...суд ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимларининг маъсулятини кучайтириш, бу соҳада хизмат қиладиган ходимлар ўзининг профессионал ва фуқаролик бурчини, ўз вазифасини қанчалик ҳалол ва сидқидилдан ижро этиши, ҳеч му-

мустаҳкамлаш, жиноятчиликка қарши кураш ва қонун устуворлигига эришиш, фуқаро ҳуқуқлари, жамият ва давлат манфаатларини ҳимоя қилиш борасида қонун берган ваколат доирасида фаолият юритиб келишмоқда. Бунинг натижаси сифатида халқимизнинг прокуратура идораларига бўлган ишончи ортиб бормоқда. Ана шу ишончини оқлаш мустақилликнинг маъсулятини энг муҳим вазифасидир.

Бахтиёр ХўЖАЕВ,
Тошкент вилоят
прокурорининг
биринчи ўринбосари

Истиқлолнинг 14 йиллик таянчасига ҳозирлик кўраётган мамлакатимиз ҳаётининг барча жабҳаларида ҳуқуқ ижтимоий-иқтисодий, сиёсий, маънавий-маданий ислохотлар жараёни кечмоқда. Бу жараёнинг бош мақсади меҳнаткаш калқимиз учун муносиб турмуш шароитини яратиш, инсон ҳуқуқлари ва манфаатлари тўла таъминланган, самарали ҳимоя қилинадиган, ва эъзобланмайдиган фуқаролик жамияти ҳамда ҳуқуқий-демократик давлат қуришдан иборат. Бу жараёнда Тошкент вилояти прокуратураси органлари ҳам фаол иштирок этмоқда.

Вилоят прокуратураси НИВ органларида қонунлар ижроси устидан назорат бўлими бошлиғи Шавкат Раҳматов ходимлар билан навбатдаги вазифаларни муҳофаза қилмоқда.

Ҳуқуқ тарғиботида ган кўп

Касалликни даволагандан кўра, унинг олдини олган маъқул деган ҳикмати жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликка қарши кураш соҳасида ҳам ишлатса бўлади. Жиноятга жаза муқаррар, лекин уша жиноят содир этилмаглиги муҳимроқ. Шу боис Тошкент вилоят прокуратураси томонидан ҳуқуқий тарғибот масаласига жиддий эътибор қаратиб келинмоқда. Бунда Бош прокурорнинг «Прокуратура органларининг қонунчилик тарғиботи ва қонун ижодкорлиги фаолиятида иштирок этиш борасидаги вазифалари тўғрисида»ги буйруғи дастуриламал вазифасини ўтайди.

Ҳуқуқий тарғибот, умуман тарғибот-ташвиқот ишларида ОАВ ва матбуотнинг ўрни беқисс. Шу жиҳатдан қонунчилик тарғиботи бўлими оммавий ахборот воситалари, матбуот билан мустаҳкам ҳамкорлик қилиб келмоқда. Телевидение, радио ва матбуотдаги чиқишлар ўз самарасини бериши табиий.

Бундан ташқари, ўқув муассасаларида, қорхона ва ташкилотларда, маҳалларда, ЖИЭМларда қонунлар тарғиботига оид учрашувлар ўтказиб келинаёпти. Бундай тадбирларнинг жамиятимизда ҳуқуқий маданиятнинг шаклланиши, айниқса ёшларимизнинг қонунларга ҳурмат руҳида камол топиши учун ниҳоятда зарур деб ҳисоблаймиз.

Бўлимимизда ташкил этилган ҳуқуқий тарғибот марказини қонунчилик, ҳуқуқ-тартиботга доир янги адабиётлар, услубий қўлланмалар билан бойитиб боришга ҳаракат қилаёламиз. Яқинда Бош прокурор буйруқлари ва низома-ларини тўплам ҳолатида чоп эттирдик. Бу тўпламининг яратилиши зарурат эди. Бунга ҳаммасларимиз учун ҳам ўзига ҳоқ кўлайлик дейиш мумкин.

Сўнгги пайтларда прокуратура наشري бўлган «Опиш йиғоюасида» журнали ва «Ниҳуқ» газеталари билан ҳамкорлигимиз мустаҳкамланиб бормоқда.

Имкониятдан фойдаланиб, тахририят ходимларини матбуотчилар байрами билан табриклайман.

Искандар УСМОНОВ,

Тошкент вилоят прокурорининг катта ёрдამчиси

Биламизки, етмиш йилдан ортик давом этган мустабид тузум даврида мамлакатимиз собиқ иттифоқнинг хом ашё манбаига айланиб қолган эди. Қишлоқ ҳўжалигида мажбурий коллективлаштириш, пахта яккаҳокимлигининг ўрнатилиши оқибатида олтинкўли ўзбек деҳқонининг асрлар давомида шаклланиб келган ҳўжалиги барбод этилди. Мамлакат аграр соҳаси тарақийтдан орқада қолиб кетди. Маъмурий буйруқбозлик тизими идора қилган қишлоқ ҳўжали-

дор ерлари боис Тошкент вилоятининг иқтисодийётида қишлоқ ҳўжалиги муҳим ўрин тутлади. Ўтган йилнинг 11 мартида президентимизнинг «Қишлоқ ҳўжалигини ислоҳ қилишга қаратилган қонунлар бажарилишини таъминлаш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги фармони эълон қилинган эди. Мазкур фармонга мувофиқ қишлоқ ҳўжалигида қонунчилик аҳволини яхшилаш борасида прокуратура органлари томонидан бир қатор ишлар амалга ошириб келинмоқда.

сулот ишлаб чиқариш учун зарур бўлган маҳсулотлардан 12 тонна арпа, 9 тонна маргарин, 30 тонна шакар, 6 тонна мева, 16 тонна мева қосқи, 17 тонна ун, 59 тонна макка, 278 кг. асал ва 58720 донна шиша банкарлар отқазиб берилди. Қиёра ва Бўстонлик туманларида биолобаториялар ташкил этилди.

Вилоятда зарар кўриб ишлаётган ширкат ҳўжалиқларини тендер асосида фермер ҳўжалиқларига айлантириш жараёни таҳлил қилиб

Деҳқон бой бўлса, юрт обод бўлади

гда ҳам ягона мулк шакли ҳўқмон бўлиб қолди. Ерининг ҳақиқий эгаси — сохибқор деҳқон ердан, тадбиркорликдан беғоналашиб борди.

Мустақиллик мамлакат ижтимоий ҳаётини, жумладан қишлоқ ҳўжалигини ҳам тубдан ислоҳ қилиш, уни жаҳон андозалари сари интилишига имконият яратди. Истиқлолимизнинг дастлабки йилларидаёқ Президентимиз Ислоҳ Қаримов қишлоқ ҳўжалигининг юртимиз бугунги ва келажигида тутган ўрнини юқори баҳолаб, иқтисодийётидаги кўтариш ва халқимиз турмуш даражасини юксалтириш айнан аграр соҳадаги ислохотлар муваффақияти билан боғлиқлигини таъкидлаган эди.

Ўтган йиллар қишлоқ ҳўжалигида сезиларли ўзгаришлар даври бўлди. Соҳада мулкдорлар синфи босқичма-босқич шаклланди, биринчи навбатда фермер ва деҳқон ҳўжалиқларига эътибор кучайди. Бу йўналишда мукамал қонунчилик тизими шаклланиб бормоқда. Бунинг иқтисодий ютуқларимизда фермер ва деҳқон ҳўжалиқларининг улуши йил сайин ортиб бораётганида ҳам кўришимиз мумкин.

Қулай иқлим шароити ва ҳосил-

Вилоят прокурорининг буйруғига асосан соҳада қонунлар, президент фармонлари ва ҳўкумат қарорларининг бажарилишини мунтазам ўрганиш, қонунбузулиш ҳолатларини бартараф этиш, шартнома интизомига риоя этилиши, талон-тарождар ва нобудқарчиликларнинг олдини олиш бўйича малакали ходимлардан иборат ишчи гуруҳи ташкил этилди. Соҳадаги иллатларга чек қўйиш, деҳқон ва фермерлар ҳўққини ҳимоя қилиш борасида сезиларли ўзгаришлар қилинди.

Ушбу гуруҳ томонидан жойларда амалга оширилган ишлар натижаси бўйича туман ҳўққимлари номига 7 та тақдимнома, ердан мақсадсиз фойдаланмаётган 4 та фермер ҳўжалиқларидан жами 62 гектар ер майдонларини қайтариб олиш ҳақида даъво аризалари киритилиб, уларқаноатлантирилди. Ҳўжалиқ судларига фермер ҳўжалиқлари манфаатлари ҳимоя қилиниб, тайёрлов идораларидан 2004 йилги 16,7 млн. сўмлик қарзларни ундириш ҳақида 34 та даъво аризалари киритилди.

Булардан ташқари, вилоятда мавжуд 27 та биолобаториялар фаолияти таҳлил қилиниб, прокуратура аралашуви билан биомоҳ-

қилинган 5 та қарорни бекор қилиш юзасидан протестлар киритилган, жиддий қонунбузулиш ҳолатлари юзасидан 2 та жиноят иши қўзғатилган.

Хулоса қилиб айтганда, ҳали қишлоқ ҳўжалигида ечимини кутаётган муаммолар анчагина. Бироқ ислохотлар йўлининг тўғри танланганини ҳаётнинг ўзи тасдиқламоқда. Энг муҳими деҳқоннинг ерга, тадбиркорликка, умуман меҳнатга муносабати ўзгарди. Деҳқон фаровон ҳаётга интилса, тадбиркор бўлса, мамлакат обод бўлишига шубҳа йўқ.

Муҳиддин ҚИЁМОВ,
Тошкент вилоят
прокуратураси бўлим бошлиғи

Илова: Вилоят прокуратураси томонидан чоп этилган «Фермер ён дафтари» қўлланмаси фермерларимиз учун жуда қулай бўлмоқда. Шунингдек, прокурор-тергов ходимлари учун яратилган услубий қўлланмалар назорат фаолиятида самарадорликка улуш қўшмоқда.

ФУҚАРО МАНФААТИ ҚОНУН ХИМОЯСИДА

Мустақилликнинг 14 йиллиги тантаналари, шубҳасиз, бизни юртимизда демократик тамойилларнинг мустахкам ўрин олиши, халқимиз орозу-истакларининг амалга ошиши сари янада яқинлаштиради.

Маълумки, конституциямизда инсон ҳуқуқлари ва манфаатлари олий кадрият сифатида эътироф этилган. Жумладан, унинг 13-моддасида: «Ўзбекистон Республикасида демократия умуминсоний принципларга асосланади, уларга кўра инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари олий кадрият ҳисобланади», — деб белгилаб қўйилган. Ўзбекистон прокуратураси бугун жамаиятимиз, унинг тенг ҳуқуқли аъзолари — фуқароларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш йўлидан бормоқда. Жумладан, Тошкент вилоят прокуратураси органлари ҳам фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимояси, ишларнинг судларда қўрилишида прокурор иштироки самарадорлигини ошириш борисда муайян ишларни олиб борапти. Бу йўналишда мансабдор шахсларнинг гайриқонуний ҳаракатлари оқибатида фуқароларнинг бузилган ҳуқуқларини тиклаш, шунингдек, меҳнат қонуночилиги, судда ўзининг ҳуқуқини шахсан ҳимоя қилиш имконига эга бўлмаган фуқароларнинг манфаатини қўзғовчи даъволар кўзга тушириш амалиётига асосий эътибор қаратилмоқда.

Жумладан, иш ҳақларининг вақтида тўланиши, қорхоналарда техника хавфсизлиги қоидаларига риоя этилиши, фуқарога етказилган зарарларни регресс тартибда ундириш бўйича кўп ишлар қилинаёпти.

Фуқаро ўзининг қонуний ҳуқуқ ва манфаатлари таъминланган шароитдагина ислохотларга, эртанги кунга ишон билан қарайди. Шу боис ҳар бир фуқаро ҳуқуқининг камситилишига; қимларининг қонуний манфаатларига дахл қилишига йўл қўйиб бўлмайди.

Раҳима ҚУРБОНҚУЛОВА, Тошкент вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи

...Бугунги навқирон ёшларимиз юртимизда демократик давлат, фуқаролик жамаияти, тараққий топган иқтисодиёт, шулар асосида эркин ва фаровон ҳаёт бунёд этишда, барча эзгу орозу-умидларимизга эришишда Ватанимизнинг ҳақиқий таянчи ва суянчи бўлади, иншолло.

Ишончим комил, ана шундай мард ва фидойи ёшлари бор юртни ҳеч ким танлаган йўлидан қайтара олмайди....

Ўзбекистон Президенти Ислон КАРИМОВнинг «Баркамол авлод» спорт ўйинлари қатнашчиларига йўللган табригидан.

Жаҳондаги барча мамлакатларда ёшлар ўртасида турли спорт мусобақалари ўтказиб келинади. Бироқ ўқувчи ва талаба ёшларни жисмоний тарбия, спортга жалб этишнинг мамлакатимиздаги каби уч босқичли узлуксиз тизими ҳеч бир юртда мавжуд эмас.

Яқинда Тошкент вилоятида кўтаринки руҳ ва муросасиз курашлар остида бўлиб ўтган юртимиз касб-хўнар коллежлари, академик лицейлар ўқувчиларининг «Баркамол авлод» мусобақаларини МДХ давлатлари, АҚШ, Германия, Туркия, Франция, Буюкбритания, Австралия, Миср, Жанубий Корея каби жаҳоннинг унлаб мамлакатлари фуқаролари, ёшлари кизиктиш билан қузатиб бордилар.

Истиклол йилларида эришаётган ютуқларимиздан кўз юмиб, муаммоларни бўрттириб қурсатишга интилаётган қўчаларнинг турли уйдирмалари ҳам юртимизда бўлиб ўтган маъзур мусобақага бўлган қизқишга, ҳайрихоҳликка тўсиқ бўлмади. Бунга «Баркамол авлод» интернет

Баркамол авлод йўлида

сайтдан фойдаланганлар сони ҳам исбот бўла олади. Эзгу мақсадни қўлаган бу тadbирнинг фазилатли жиҳатлари кўп. Улардан биригина ободончилик ва бунёдкорлик жиҳатларига тўхталиб ўтайлик.

Вилоятимиз ушбу тadbирга жиддий ҳозирлик қўрди. Мусобақалар муносабати билан вилоятда том маънодаги замонавий спорт иншоотлари қад ростлади. Асосий мусобақалар бўлиб ўтган Чирчик олимпия захиралари коллежикайта реконструкция қилиниб, энг замонавий спорт ускуналари билан жиҳозланди. Бу санаотчилар шахрига янада

чирой бағишлади. Коллежкошдаги янгидан бунёд этилган ёпиқ спорт комплекси ёш авлод учун ҳақиқий совға бўлди. Марказий Осиёда ягона бўлган бу муҳташам спорт иншооти бир вақтнинг ўзида 2200 нафар томошабинни бағрига сиғдира олади. Унда спортнинг 22 тури билан шугулланиш учун барча имконият мавжуд.

Мусобақанинг тантанали очилиш ва ёпилиш маросими бўлиб ўтган янги стадион қўзғани қувонтиради. 13.200 томошабинни сиғдира оладиган стадиондан ҳар қандай об-ҳаво шароитида фойдаланиш мумкин. Югуриш йўлчаларидаги Германиядан келтирилган маҳсус тўшамалар замон талабига мос. Сузиш ҳавзаларидаги шароит ҳақида ҳам шундай дейиш мумкин.

Шунингдек, Қўрай, Бўстонлиқ туманларида ҳам замонавий иншоот қурилди. Бир сўз билан айтганда, учинчи марта ўтказилган «Баркамол авлод» спорт мусобақалари ёшлар ҳаётида муҳим воқеа бўлиб

қолди. Шубҳа йўқки, вилоятимиз ёшлари яратилган бундай шароит шарофати билан юртимиз спортининг ривожига улкан ҳисса қўшадилар. Маълумки, «Баркамол авлод» мусобақаларининг дастлабкиси 2001 йили Жиззахда, иккинчиси 2003 йили Андижонда бўлиб ўтган эди. Йилдан-йилга мусобақанинг савияси ошиб бормоқда. Буни эришилган натижалардан ҳам кўриш мумкин. Спорт, жисмоний тарбия ёшларни тўғри йўлга бошловчи кучли восита. У воёга етмаганлар жиноятчилигининг илдизига болта уради. Зеро, спорт билан ошно бўлган ўспирин жиноят ва ҳуқуқбузарлик қўчаларидан узоқ юради.

Баҳодир ҚОРАЕВ, Тошкент вилояти прокурорининг катта ёрдამчиси

Таълим тизимида онд қонунлар ижросини назорат қилиш прокуратура идораларининг устувор вазифалари сирасига киради. Вилоят прокуратурасининг бўлим бошлиғи Қаҳрамон Ибрагимовдан шу ҳақда гапириб беришини илтимос қилдик.

Келажақни ўйлаган кам бўлмайди

кил этилиши, санитария ва гигиена нормаларига риоя қилиниши, мулкни қасб, бюджет маблағларидан оқилона фойдаланиш, қурилиш ва таъмирлик билан боғлиқ масалалар текширилганда қонун талаблари бузилганлиги аниқланади. Жумладан, Тошкент туманидаги «Кенсой» касб-хўнар коллежиде ўтказилган текширишда коллеж раҳбари Х. Манашев «Нур қурилиш» хусусий фирмаси ўртасида тузилган шарҳномага зид равишда 2003 йил июл ойида бажарилмаган иш учун 5 млн. сўм бюджет маблағини фирма ҳисоби-

га ўтказиб юборган. Коллеж балансидаги «Нива» комбайни Янгийул туманидаги 9-қўшлоқ ҳўжалик коллежига асоссиз равишда бериб юборилганлиги натижасида унинг 15 турдаги 379.000 сўмлик эҳтиёт қўсимлари талон-тароқ қилинган.

Айни пайтда вилоят прокуратураси томонидан бу каби қонунбузарликларнинг олдини олиш борисида кенг қамровли тadbирлар амалга ошириб келинмоқда.

— Газетамизнинг аввалги сонларида коллеж ва лицейлардаги ноқонуний ишлар ҳақида тўхталиб ўтган эдик. Вилоятда бундай қонунбузулишларнинг олдини олиш борисида қандай ишлар амалга ошириляпти? — Дунёда аҳоли сони бўйича биринчида турган, тараққийда манман деган давлатларни орта қолдараётган хитойликларнинг бир гапи бор: агар бир йилни ўйласанг шולי эк, ўн йилни ўйласанг дарахт ўтқаз, агар истикболни ўйласанг фарзандларингни ўқит, билим бер! Дарҳақиқат, ёш авлод таълим-тарбиясида эътиборни аймаган мамлакат истикболи порлоқ бўлади. Шуларни ҳисобга олган ҳолда вилоят прокуратураси органлари томонидан «Таълим тўғрисида»-ги қонун ижроси устидан назорат қўчайтирилиб, мактаб, коллеж ва лицейларда таълим-тарбия ишларининг таш-

Қонун бағнасрсликни кечирмайди

Бозор муносабатларига ўтилиши, иқтисодиётнинг эркинлаштирилиши мамлакат тараққиёти сурватини ошириб юборди. Айни пайтда мулкни давлат тасарруфидан чиқариш, истеъмол бозоримизни сифатли маҳсулотлар билан тўндириш, рақобатбардор маҳсулотлар билан дунё бозорига чиқиш, шу аснода янги иш ўринлари яратиш борисида ютуқларга эриша бошладик. Бироқ ўтиш даврининг шиддатли жараёнларидан ўз манфаатлари йўлида фойдаланишга интилган айрим нопоқ шахслар давлат ва жамият мулкни талон-тароқ қилиш, мўмай бойлик ортириш талвасасига тушиб қолгани ҳам бор гап. Бу эса мустақил тараққиётимизга тўғноқ бўлмоқда. Шу боисдан, вилоят прокуратураси иқтисодиёт соҳасидаги жиноятларнинг ҳар қандай қўрилишига қарши муросасиз кураш олиб бормоқда.

Қўрай туманидаги «Лимончилик» ширкат ҳўжалигининг вилоят иқтисодиётида ўз ўрни бор. Бироқ...

Прокуратура томонидан ўтказилган текширишларда 1998 йилдан буюн ҳўжалик бошқаруви раиса бўлиб ишлаб келган М.Юсупов ўз ҳамтовлоқлари билан ҳўжалика жуда кўп миқдорда моддий зарар етказишгани маълум бўлди. Бош ҳисобчи, омибор мудирлари билан жиноий тил бириктириб, ширкат ҳўжалигига тегишли бўлган маҳсулотларни ноқонуний тарзда сотиб, тушган пулни жиғилдонга уришга оdatланиб қолган раис, бу пуллар қандайдир «меҳмонлар зиёфатига ишлатилган»-лиги ҳақида сохта далолатномалар тузиб қўйишни ҳам унутмаган. Шу тариха сохта далолатномалар асосида «уддабурон» раис ва унинг шериклари ширкат ҳўжалигига жами 71 млн. 366,1 миң сўмлик зарар етказишга улгуришган. Ушбу ҳолат бўйича жиноят иши қўзғатилиб, дастлабки тергов даврида зарарининг 61 млн. 700 миң сўми вилоят прокуратурасининг депозит ҳисоб рақамига ундирилди. Суд ҳукми билан айбдорлар тегишли жаъосини олишди.

Ғайрат МУҲАМЕДОВ, Тошкент вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи

БЕЛИМА БЕЛБОҒИ БОРЛАР

Бўка туманидаги «Таеквон-до» ITF марказининг рақибари 2-дан қора белбоғ соҳиби Шавкатжон Екубов ҳикоя қилади:

— Ҳозир тазквондо билан миңга яқин ўғил-қиз шугулланиб келмоқда. Мана, икки-уч йилдирики, тазквондочиларимиз вилоят, республика, Осиё ва жаҳон чемпионатларида қатнашиб, юртимиз шаънини муносиб ҳимоя қилишляпти. Масалан, 2003 йилда Грецияда бўлиб ўтган жаҳон чемпионатида вакилимиз Нодир Ҳожиев биринчи ўринни эгаллаб, олтин медалга сазовор бўлди.

Уша йили яна бир шоғирдимиз Мансур Матқурбонв Козогистонда ўтказилган Осиё чемпионатида бронза медалини қўлга киритди.

Ўтган 2004 йил туманимиз тазквондочилари учун янада омадли йил бўлди. Спортчиларимиз республи-

ка микёсидаги мусобақаларда қўлга киритган медаллар сони 20 тага етди. Улардан 15 таси олтин медал эканлиги ҳам меҳнатимиз бесамар кетмаётганини кўрсатади.

Мустақиллигимизнинг ўн тўртинчи йили ҳам спортчиларимиз учун омадли бошланди. Феврал ойида Қирғизистонда бўлиб ўтган катталар ўртасидаги халқаро турнирдан вакилимиз 1-дан қора белбоғ соҳиби Сардор Холбўтаев ёруғ юз билан қайтди. Сардор мусобақанинг учта медалига сазовор бўлди. Вакилларимиз мамлакатимизда илк бор ўтказилган халқаро Амир Темур кубогии мусобақасида ҳам муваффақиятли иштирок этишди.

Шуни ҳам эътироф этиш ўринлики, ёшларимизнинг бу муваффақиятига туманимиз прокурори А.Аҳрамов ҳам муносиб ҳиссасини қўшиб келмоқда.

Ақл маҳсули

терини Калифорнияда жойлашган Q-32 маркали ЭХМ билан боғлашган муваффақ бўладилар. Бир йилдан сўнг Робертс бошчилигида катта компютер тизими концепциясини яратиб борасида ишлар бошлаб юборилади. 1967 йилда ARPANET режаси тузилади ва матбуотда эълон қилинади. Мазкур режа асосларини Робертс конференцияда сўзлаб беради, бироқ анжуманда айни шундай режа битта уики эмаслигини билиб хайратда

Дуг Энгелбарт «Инсон интеллектини ривожлантириш» дастурига бошчилик қилаётган Стэндфорд тадқиқот институтига жойлаштирилади. Таъкидлаш жоизки, Энгелбарт ўзининг бир неча ихтиролари билан ҳам машхур. У биринчи бўлиб компютер сичқонини ихтиро қилган ҳамда гиперматли тизимини яратган. Энгелбарт ARPANET учун компютерлар узра мулоқот дастурини яратаётганда, шу боис ҳам тармоқнинг иккинчи компютери ўша ерга ўрнатилган. Бир ой ўтган Клейнрок лабораториясидан Стэндфорд институтига илк бор компютерлар аро ахборот узатилган. Бу ходиса 1969 йилнинг 29 октябрида руй берган. Кўплай олимлар айнан шу санани интернетнинг туғилган куни дея эътироф этишади. Тез орада бу изланишларга Калифорния университетининг Санта-Барбара шаҳридаги филиали ва Юта штати университети олимлари қўшилишиди. Шу боис 1969 йилнинг охирига келиб, ARPANET аъзолари сони тўрттага етади. Кейинчалик эса ARPANET

пайдо бўлиши санаси деб тан олинди. Ҳақиқатда эса Томлинсон 1972 йилнинг март ойига келиб тадқиқотларини якунлайди. Айтиш жоизки, матли ахборотларининг алмашиш тизимини Рэй Томлинсонга қадар юқорида айтиб ўтилган Дуг Энгелбарт ҳам ихтиро қилган. Лекин Томлинсон тизимга почта конвертининг шаклини бериб, «кимга», «каерга» ибораларини киритган ва хатнинг матнини қўшган. У шунингдек, қулайлик учун ҳар бир компютерга виртуал почта қутисини жойлаштирди. Кейинчалик буларнинг ҳаммаси Send Message дастурида жорий этилди. Бироқ, бизга таниш электрон почта ўзининг ҳозирги шаклига Лоуренс Робертснинг қўшимчаларидан сўнг эга бўлди. Шундай қилиб, электрон почта «отаси» деб Энгелбарт, Томлинсон ва Робертснинг таан олиш мумкин. Бироқ омад ҳаммага ҳам қулавермайди деганларидек, вақт ўтган Робертс бутунлай унутилди, Энгелбарт номи эса борган сари кам тилга олина-

Кўплай оммавий ахборот воситаларида «инсониятга электрон почтани тақдим этган киши ким?» деган савол тез-тез тилга олинапти. Бу одамни аниқлаб, уни хизматига яраша муқофотлаш керак деган шиорлар бир неча бор ўртага ташланди. Шу зayлда қатор изланишлардан сўнг электрон почтанинг «отаси» деб рақамли тизимлар соҳаси бўйича мутахассис Рэй Томлинсон эълон қилинди. Гап шундаки, электрон почта ёки интернетни яратиш учун кўплай олимлар бош қотиришган, Томлинсон ҳам шулардан биридир. Унинг интернет «отаси» деб тан олинишига бир неча ҳолатлар сабаб бўлган, бу ҳақда кейинроқ билиб оласиз. Электрон почтанинг (инглизча қисқартмаси e-mail) яратилиш тарихи мисолида ногаҳон илмий ва техник аҳамиятга молик ихтиро борасидаги умумий тасаввурнинг аниқлиги ва объективлиги йўқлиги боришига гувоҳ бўламиз. Биринчи нарса ихтиро этилганда омма кўз олдида ўз ҳамкасбларини ортда қолдириб, бутун бошли бир илмий ва техник соҳани яратган буюк олимнинг сиймоси гавдаланади. Вақти келиб ҳар бир ихтиро ёки янгиликнинг таянадиган пойдевори ва устунлари унутилади. Дошимандрлар айтганидек, ривожланишни чўққилардан чўққиларга сакраб ўтишдек тасаввур қилиб бўлмайди, чунки булутлар орасида қад ростлаган чўққи ҳам пастда ўзининг жуда кенг асосига эгадир. Электрон почтанинг пайдо бўлиши интернетнинг ривожланиш мантиғига боғлиқ. E-mail — зарурият маҳсулидир. Шу боис мазкур ихтиронинг дастлабки яратилиш тарихи, ҳозирги глобал компютер тизимларига асос бўлган қарашлар пайдо бўлиши ва техник ечимлар топилиши ҳақида тўхталаск. Мухими қуйида келтириладиган факт ва фикрлар бир шахсининг нуктаи назари эмас, балки ҳар томонлама ўрганиб чиқилган воқеаларнинг хронологик жараёнидир. «Интернет тарихининг қисқача мазмуни» асарининг 8 та муаллифи қаторида Леонард Клейнрок, Роберт Кан, Лоуренс Робертс ва Винтон Серф каби машхур олимлар бор. Интернетга асос солинишига Норберт Винернинг Массачусетс технологик университетидан

Ҳозирги замонда ҳар бир инсон интернет нима эканлигини яхши билади. Дунёнинг барча мамлакатларида интернетдан фойдаланувчилар мавжуд ва уларнинг сони кун сайин ортиб бормоқда. Жаҳон компютер тизимининг бугунгача босиб ўтган йўли, унинг яратилиш тарихини билишга қизиққанлар кам бўлмаса керак. Мазкур мақолада биз шу ҳақида тўхталмоқчимиз.

ўтказган семинарлари сабаб бўлган. Мазкур университет ходимлари Жозеф Ликлайдер ва Леонард Клейнрок айнан шу семинарларнинг фаол қатнашчиларидан бўлган. Леонид Червякнинг эътирофи этишича, «Киберфазони ташкил этувчи икки муҳим боғловчилар — коммуникация воситаси бўлиши компютер ва интерактив режим — Винер раҳбарлик қилган семинарларда муҳокаманинг асосини ташкил этган». Ликлайдер 1962 йили жаҳон тармоғига жамланган тизимдан фойдаланувчиларнинг компютер ёрдамида масофали алоқаси ҳақида бир неча илмий мақолалар чоп этди ва уларда ўз гоёсини асослаб беради. Мазкур мақола-ларда муаллиф «галактик тизим» концепциясини илгарти сурди. Унинг таъкидлашича, ҳар бир тизимдан фойдаланувчи тармоққа аъзо бошқа компютерларда мавжуд ахборотларни олиш имконига эга бўлади. Ликлайдер нафақат назария, балки амалиётга ҳам голлари қўйиб татбиқ этишга киришади. 1962 йилнинг октябр ойида у Мудофаа вазирлиги қотидаги илгор изланиш ва тадқиқотлар бошқармасида компютерлар тизими дастурига раҳбарлик қилади. Ликлайдер компютер технологияларининг ривожланишида тизимли концепциянинг муҳимлигига ҳамкасблари Иван Сазерленд, Боб Тейлор ва Лоуренс Робертсни ҳам ишонтирди. Бу йўналишда Ликлайдер ва унинг издошлари билан бир вақтда Леонард Клейнрок ҳам изланиш олиб боради. 1961 йилда у «пакетли», яъни жамланган коммуникация борасида дастлабки мақоласини чоп эттиради. 1964 йилда эса ушбу мавзуга оид изланишлар натижасидан дунё афкор оммасини воқиф этди. Илк бор мазкур йўналишдаги тажрибани Ликлайдернинг издошларидан бири Лоуренс Робертс ҳамда Томас Меррилл амалга оширади. Улар кичик тезликда ахборот узатадиган телефон линияси орқали Массачусетсдаги TX-2 компю-

қолади. Англия миллий физика лабораторияси олимлари Доналд Дэвис ва Рожер Скентлбюри худди шу мавзуда мустақил изланиш олиб боришган. Шунингдек, конференцияда олимлар ўзаро фикр алмашиб, бу борада иш олиб бораётган яна қатор сафдошларини билиб олдилар. Инглизлар билан бўлиб ўтган сўхбатдан сўнг Робертс ARPANET тармоғи орқали ахборотларнинг узатилиши тезлигини 2,4 кбит/секунддан 50 кбит/секундга кўпайтиришга қарор қилди. Юқорида айтиб ўтилган олимларнинг ўзаро ҳамкорлиги ўларок, ARPANET тизимининг умумий тузилиши ва йўналишлари мукамаллаштирилди. 1968 йилнинг августда АҚШ Мудофаа вазирлиги қотидаги илгор изланиш ва тадқиқотлар бошқармаси томонидан компютер тизимининг асосий воситаларидан бири — коммутатор пакети (жамланмасини) яратиш бўйича очик конкурс эълон қилинди. Бу телефон линиялари орқали боғланишга имкон берадиган ҳозирги модемнинг «бобоси» эди. Конкурда Фрэнк Харт бошчилигидаги гуруҳ ютиб чиқди. Мазкур гуруҳга Bolt, Bergak ва Newman — BBN компанияси вакиллари кирди. Шундан сўнг ҳар бир компания иши тақсимлаб чиқилди. BBN жамоаси ахборотлар коммутатори устида ишлаган бўлса, Боб Кан ARPANETнинг умумий тузилишини тақомиллаштириш бўйича изланиш олиб борган. Лоуренс Робертс Ховард Фрэнк билан ҳамкорликда компютер тизимининг иқтисодий ва топологик аспектиларини ўрганишга, Клейнрок бошчилигидаги Калифорния университети олимлари эса тизимнинг ўлчам характеристикаларини тайёрлашган. Калифорния университетининг ўлчам маркази ARPANETнинг биринчи тармоғи сифатида тасдиқланади, 1969 йилнинг сентябр ойида BBN компанияси у ерга коммутатор пакетини жойлаштириб, унга биринчи компютерни улайди. Иккинчи тармоқ

тармоғига уланган компютерлар сони ошиб борди. Бу даврда компютерларро алоқа протоколи ишланди. 1970 йилда Крокер бошчилигидаги гуруҳ мазкур протоколнинг дастлабки кўриниши устидаги ишени якунига етказди. У тизимни бошқариш протоколи — NCP (Network Control Protocol) дея номлади. 1971 — 1972 йиллари NCP протоколи ARPANET тизимига кирувчи барча компютерларда жорий этилди ва шу билан компютер дастурларини ишлаб чиқиш мумкин бўлган муҳит яратилди. Бу вақтда ARPANET тизимидан фойдаланувчиларнинг ишини мувофиқлаштириш учун зарур бўлган электрон почта ишга туширилди. «Интернетнинг қисқа тарихи» муаллифларининг таъкидлашича, e-mail 1972 йилнинг март ойида пайдо бўлган. Бироқ, 2001 йилнинг охирида электрон почта яратилганлигининг 30 йиллик юбилейи нишонланди, бошқача қилиб айтганда электрон почтанинг яратилиш санаси расман 1971 йил деб тан олинди. Саналар орасида тафовут келиб чиқишига нима сабаб бўлди? Гап шундаки, BBN компанияси олимлари гуруҳига кирган Рэй Томлинсон кўплай бошқа олимлар қатори электрон ахборотларни узатиш ва ўқиш бўйича асосий дастурларни бирданига ёзмаган ва тақомиллаштирмаган. Бунинг учун олим олти ой — 1971 йилнинг кузидан 1972 йилнинг баҳоригача меҳнат қилган. Томлинсон изланишларини бошлаган кун электрон почтанинг

диган бўлди ва биринчи ўринга Томлинсон чиқди. Томлинсон электрон хатнинг бошида «кимга» ва «каерга» сўзларини ажратиш учун компютер клавиатурасида қандайдир янги белги ўйлаб топиди кераклигини тушунди. Шунда у машхур @ белгисини ўйлаб топди. Кўплай олимларнинг айтишича, Рэй Томлинсон айнан шу ихтироаси билан галабага эришиб, электрон почта ёки интернет отаси деган номга сазовор бўлди. Умуман олганда, интернет бугунга келиб энг асосий информация манбаи бўлиб қолмоқда. Мамлакатимизда ҳам бу соҳани ривожлантириш борасида қатор ишлар амалга ошириляпти. Ўзбекистон президентининг яқинда матбуотда эълон қилинган «Ахборот технологиялари соҳасида кадрлар тайёрлаш тизимини тақомиллаштириш тўғрисида»ги қарори бу борадаги ишларни янги босқичга кўтариш имконини беради. Қарорда ахборот ва компютер технологиялари бўйича мутахассислар тайёрлаш тизимини тақомиллаштириш, ахборот-коммуникация ҳамда инновация технологияларини таълим жараёнига татбиқ этишни яқинда кенгайтириш мақсади асос этган. Демакки, информация технологияларини ривожлантириш борасида яна бир муҳим кадам қўйилди. Таъкидлаш керакки, қайси бир давлатнинг ахборот ва компютер технологиялари, коммуникация ҳамда инновация соҳасида ютуқлари кўп бўлса, информация қарама-қаршилиқларда ҳам қўли балайд келади. Бу ҳолга Андижон воқеаларга айрим чет эл информация каналлари томонидан берилган ноҳолис ахборотлар мисолида ҳам гувоҳ бўлдик. Бугуннинг асосий информация манбаи бўлиши интернетнинг ёшларимиз, фуқароларимиз томонидан мукамал ўрганилиши бундай вазиятларда ҳаққоний ва теран фикрларни билдиришга асос бўлади.

MOZIY SADOSI

Харфларга асосланган ёзувга милоддан олдинги 2 минг йилликнинг сўнгиги финикияликлар асос солган...

Академик Эдуард Рмвеладеэнинг фикрича, Урта Осиёда ҳам араб ёзуви ҳам сирасига кирмайди. Ҳозирги археология фанидан Урта Осиё халқларининг ёзуви Эрондаги ахмонийлар сулоласи даврида тарқалган оромий ёзуви асосида шакланган деган қараш устуворлик қилади.

Аслида ҳам, ҳозирги кунгача ёзма ва археология қарши маълумот бу фикрга қарши гапиришига имкон бермай келди. Хораз...

Юртимизда қадимий даврларда ёзув белгилари пайдо бўлган, Инсоният тарихига назар ташлайдиган бўлсак, одамлар орасида хисоб-киتاب ишларининг бошланиши...

мдаги Катта Амбуйир қалъаси ёдгорлигида топилган милоддан аввалги 6-5 асрларга мансуб бўлган хумга битилган қишқа оромий хати юртимиз ҳудудида топилган энг қадимий ёзув ҳисобланган келинардир.

Сўнгги йилларда Сурхондарё вилояти ҳудудида шакланган Сополли маданиятига дахлдор ёдгорликлардан бу борадаги янги маълумотлар топилди.

Сўнгги тадқиқотлар харфга асосланган оромий ёзувига қадар пиктографик белгилари ёзувлар ташкиллаган борганини тасдиқлайди.

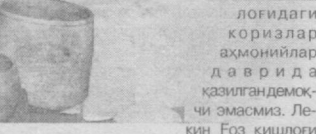
лик мисолида бунга ишонч ҳосил қилдик. Фозқийлоғи Шеробод туманининг тоғли ҳудудида, Добилсойнинг ўнг соҳилида жойлашган...

Урта Осиёда сунъий сугоришга асосланган Коризнинг пайдо бўлиши ахмонийлар даврига тўғри келишини олимлар ишончли манбаларга таянган ҳолда исботлашган.

дан топилган кели ҳам ахмонийлар ҳукмронлигидан олдинги даврга мансуб бўлиб, қадимий Бахтар давлатида зардуштийлик ривож топган замонларга тўғри келади.

Юқорида зикр этилган Жарқўтон ёдгорлигидан топилган 47 та пиктографик белги сополларга чизилган. Улар ҳар бири алоҳида бўлган геометрик белгилар, ҳайвон ва дарахлар шакли ва табиат воқеалари тасвиридан иборат.

ТОШ ҲИРДАГИ БИТКИЛАР

лоғидаги коризлар ахмонийлар даврида қазилган демокчи эмасми. Лекин Фоз қийлоғи ҳудудида сўнгги бронза ва илк темир даври ёдгорликлари борлигига гувоҳ бўлдик.

Тош ўғирлар моддий маданият намунаси сифатида пайдо бўлган ва нарсаларни майдалашда, шолени оқлашда ишлатилган.

Ўғир форс тилида «хована» деб аталади. Авестошуносо олимларнинг тадқиқотларига қўра, «хована» оташқаданнинг энг муҳим таркибий унсурларидан бири ҳисобланган.

«Хована» атамаси зардуштийликда гуруҳ номи ҳам англатади, яъни бу таъбиом таркибига — «хована»лар яънича марсимини ўтказишда маъсۇл ҳисобланган.

ёзув шаклланиши пиктографик белгилар кўринишидан аста-секин пиктографик ёзув томонига ривожланиб борганининг далили бўлиб хизмат қилади.

Биз ўқилган белгиларни ҳам тўғри ўқидик, деган фикрдан йироқмиш.

Негаки, қадимги бахтарликлар Мир иероглификасини билмаган ва бу хатда ёзмаган.

Хуллас, Жарқўтон ва Фоздан топилган ёдгорликлар қадимги бахтарликларнинг ахмонийлар босқинига қадар ҳам ёзув усулларига эга бўлганлигидан дарак беради.

Шопўлат ШАЙДУЛЛАЕВ, Термиз ДУ ижтимоий-гуманитар фанлар факултети декани, тарихчи-археолог

TURFA OLAM, TURFA ODAMLAR

Миллий оdatларимизга қанчалик тўғри маросимда ёр-ёр айтиш баччалик қонимизга сингиб кетган ва бусиз тўғри бўлмаслигига ишонсак-да, қурран заминимиздаги турфа халқларнинг ғаройиб тўғри удуллари борлигини...

Кўнлар иссиқ бўлганлиги учунми, ёки «пишиқчилик мавсуми» дейишадими, негадир халқимиз тўғриларни ёзда ўтказишга одатлашган.

КИМНИНГ ТҶҲИ ҚАНАКА?

Африканинг Кения ва Танзания мамлакатларида яшовчи масаи қабилиси аъзоси бўлишни ҳар қим ҳам орзу қиларвермаса керак.

Янги Гвинеяда яшовчи папуасларни роса ёввойи деб кўриштишса-да, масаилардек одатлари йўқ. Уларнинг кўёвлари келинга тўғри совғаси этиб 20 донна чиганок, 20 та қуш териси ва 20 та чўчка ҳадя қилади.

Японларнинг тўғри маросими ҳам кўп расм-русумларни ўз ичига олади. Унашишдан олдин бўлғуси келин-кўёв «ойно» деб аталадиган ҳадялар олишади.

Кипрликларда эса роса осон! Меҳмондўст ороликларнинг тўғрига ҳамма келаверади. Хатто келин-кўёвни умирида кўрмagan бўлса ҳам.

Баъзи давлатларда кўёв келинга пул беради. Венгрия келинга бир сумкачада танга бериб, ўринига 3 ёки 7 та рўмонча олади.

Малайзия тўғриларни нисбатан камтароналиги билан ажралиб туради. Кўёв келининг олдида патнисга қўйилган ширинликлар ёки гуллар ичидидаги пул билан келади.

Яхудиеларда тўғри кун муқаддас китобларни совға қилиш мажбурий одат. Кўёв келинга узукдан ташқари хоҳлаган зەб-зийнат бериши мумкин.

Ташкент шаҳар прокуратураси жамоаси иқтисодий жиноятчилик ва коррупцияга қарши курашиши бўлими терговчиси Ҳомид Ақромовга падари бузруквори ОБИД отанинг вафоти муносабати билан чўқур ҳамдардлик ихзор этади.

КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАР ДИҚҚАТИГА!

Тошкент шаҳар прокуратураси ҳузуридаги Солиқ ва валютага оид жиноятларга қарши курашиш Бошқармаси биносини капитал таъмирлаш бўйича қайта танлов савдоси эълон қилинади;

Бюролтмичи — Тошкент шаҳар прокуратураси ҳузуридаги Солиқ ва валютага оид жиноятларга қарши курашиш Бошқармаси. Қурилиш ишлари Тошкент шаҳар прокуратураси ҳузуридаги солиқ ва валютага оид жиноятларга қарши курашиш бошқармаси маблаглари ҳисобидан олиб борилади.

Бошланғич нархи 111 млн. 77 миң 380 сўм

Талабгор сифатида қатнашаётган корхона ва ташкилотлар қуйидаги талабларга мос келишлари керак. Танлов савдолари предмети қийматининг камиди 20 фоизи миқдоридидаги бўш айлана маблаглари бўлиши ёки кўрсатиб ўтилган маблагларни беришга банк қаролатномаси, ишчи (хизматлар)ни бажариш учун зарур бўлган меҳнат ресурслари ва мутахассисларнинг мавжудлиги, шартномалар тузиш юзасидан фуқаролик-муомала ҳуқуқий лаёқати ва устав сармоясининг миқдори, танлов объектига ўқаш объектларда ишлаш тажрибасининг мавжудлиги, ўз кучлари билан илгари бажарган иш ҳажмлари тўғрисидаги маълумотлар тақдим этилади.

Савдода қатнашиши ва тендер ҳужжатларига эга бўлиш учун сўровнома билан савдо ташкилотчиси — Тошкент шаҳар У.Юсулов 54 жойлашган Тошкент шаҳар прокуратураси ҳузуридаги Солиқ ва валютага оид жиноятларга қарши курашиш Бошқармасига мурожаат қилиш мумкин. Телефон: 144-94-87.

Ҳужжатлар бир тўпламининг (комплект) қиймати 50 000 сўм.

Тақлиф (оферта)ларни савдо ташкилотчиси тақдим этишининг охириги мuddати - оферталар очилиш кунин ва соати Тақлифлар (оферта) очилиши эълон матбуотда чоп этилгандан бошлаб камиди 15 кундан кейин ўтказилади.

HUQUQ yuridik gazeta. Ta'sischi: O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi

Bosh muharrir: Abdulloliq ABDURAZZOQOV. Tahrir hay'ati: Bahriiddin VALIYEV, Abdubalim XOLMAHMATOV, Pirimqul QODIROV, Jahongir SHAROFBOYEV, G'afurjon ALIMOV, Lola SHOMURODOVA, Maxtor SHODMONOV

Tahririyat manzili: Toshkent shahri, Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66-uy. Telefon: 133-82-34, 133-64-72. E-mail: Info@huquq.uz. Faks: 133-64-85, 133-10-53. Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida 023-raqam bilan ro'yxatga olingan.

Tahririyatga kelgan qo'lyozma va suratlar egalariga qaytarilmaydi. Buyurtma G — 561.14584 nusxada chop etiladi. Gazeta tahririyat kompyuter bazasida teriladi va sahifalandi. Navbatchesi muharrir F.MAMASHARIPOV. Musahabbat A.HAMMATAJEVA. Gazeta «Sharq» NMM bosxonasida ofset usulida chop etiladi.

Gazeta haftaning chorshanba kunlari chiqadi. Sotuvda erkin narxda. Bosmaxonaga topshirish vaqti: 20.00. Topshirildi: 12345 78